

Príhovor Pavlíny Fichty Čiernej (Združenie rodičov a priateľov LGBT+ ľudí) na zhromaždení pri príležitosti IDAHOBITU 17. mája 2023 v Bratislave

Prajem všetkým krásny IDAHOBIT day!

Dovoľte mi, aby som sa v krátkosti predstavila. Volám sa Pavlína Fichta Čierna. Som matkou dvoch detí. Som vizuálna umelkyňa a vysokoškolská pedagogička. Prostredníctvom svojich umeleckých, profesných a občianskych aktivít sa snažím upozorňovať na rozličné nedoriešené traumy a sociálne a spoločenské uzly na periférii záujmu väčšinovej spoločnosti.

Na úvod Vás všetkých chcem pozdraviť od rodičov nášho Združenia rodičov a priateľov LGBT+ ľudí. Naše združenie prepája a podporuje všetkých rodičov a svojou činnosťou sa snaží pozitívne ovplyvniť verejnú mienku o LGBT+ ľuďoch na Slovensku. Pred pár dňami nadobudlo právnu subjektivitu a stalo občianskym združením.

Ďalší odkaz mám pre naše deti: Sme tu pre vás a stojíme za vami. Milujeme Vás a plne Vás rešpektujeme. Chcem Vám na tomto mieste vyjadriť bezvýhradnú podporu za mňa, za ostatných rodičov, súrodencov, starých rodičov, príbuzných a priateľov.

A teraz prejdem k hlavnému dôvodu, pre ktorý tu dnes stojím: My, rodičia LGBT+ detí, vyjadrujeme zásadný protest proti novele zákona o rodných číslach, ktorá by znemožnila transrodovým ľuďom právne tranzície.

Protestujeme proti návrhu, ktorého cieľom je právne vymazať existenciu transrodových ľudí. Hoci je tentokrát návrh napísaný bez hanobných a hrubých urážok, ako tomu bolo v minulosti, porozumejte mu všetci prosím, aj tí, ktorí ste ešte nezainteresovaní: Podmienka, ktorú ukladá návrh zákona, je nesplniteľná a na Slovensku by tak došlo k znemožneniu právnych tranzícií. Tento návrh je ďalším z rady iných, ktoré boli za posledné roky v NR SR predložené a je hroziou ukázkou nárastu fašistických ideológií.

Vyjadrenie môjho protestu tu na tomto mieste je zároveň správou o bolesti. Vo vypätej spoločensko-politickej atmosfére je pre mnohých transrodových ľudí situácia už neúnosná. Sprevádza ich neustála neistota, hoci možno práve prechádzajú procesom vlastného seba prijatia a túžia po prijatí vo svojom blízkom okolí. Čakajú na kvalitnú systémovú zdravotnú starostlivosť a možnosť zápisu zmeny rodu v dokladoch bez nútených operácií. Prekonávajú množstvo ťažkostí, ktoré si obvykle vôbec neuvedomujú ľudia, ktorých sa to priamo netýka. Sú vytláčani na okraj spoločnosti a dostávajú sa do právneho vákuu, do kategórie neustále spochybňovaných. Sú tou najzraniteľnejšou skupinou ľudí v našom prostredí. Cítia sa prenasledovaní, odvrhnutí, nepochopení. A predovšetkým – ohrození. Mnohí z mladých ľudí nemajú útočisko ani v domácom prostredí, ani v prostredí školy – hoci všetky školy dnes majú k dispozícii odborné postupy, ktoré usmerňujú, ako rešpektovať transrodových ľudí a akým spôsobom riešiť vzniknuté situácie tak, aby sa cítili bezpečne a prijatí.

Ľudskoprávne organizácie zreteľne pomenúvajú, aké porušovanie ľudských práv uvedený návrh zákona obsahuje a akými spôsobmi by SR porušila svoje ľudskoprávne záväzky, keby NR SR takýto zákon schválila. Napriek tomu, niektorí politickí predstavitelia, ktorí by mali byť dôstojná a reprezentatívna vzorka našej spoločnosti, dlhodobo používajú dehumanizujúci jazyk a označujú TR ľudí za prinajmenšom nebezpečných.

Prečo sa teda časť spoločnosti tvári, akoby to nebolo počuť? Kde sa berie takáto hluchota?

Obraciam sa na zákonodarcov: Nevadí Vám, ak sa podobná situácia bude týkať nabadúce Vašich blízkych? Ostanú v medzere - bez práva na vlastný život, a budú sa cítiť bezmocne. Viete sa do takej situácie vžiť?

O svojom hneve hovorím už niekoľko rokov. No takýto hnev vyrastá z pocitu bezmocnosti.

Od ľudskoprávných organizácií, aktivistov a aktivistiek sa očakáva, že sa budú vyjadrovať a konať s rozvahou a dôstojne. Nič také naši zákonodarcovia nemusia? Prečo musíme obhajovať naše deti proti legislatívnemu a systémovému násiliu, prečo to nie je naopak a systém naše deti nechráni? Ako je možné, že poslanci aj poslankyne, z ktorých mnohí sú aj rodičmi, zneužívajú svoju politickú moc do takej miery, ktorá v 21. navracia naše spoločenstvo minimálne na úroveň spred sto rokov?

V našich vyhláseniach sme sa už viackrát jednoznačne vyjadrili: Prácu poslanca či poslankyne vnímame ako zodpovedné hľadanie riešení pre všetkých, v duchu najhumánnejších politických a spoločensko-kultúrnych praktík. Zastupujete všetkých občanov a preto nemôžete ktorýmkoľvek skupinám z nich úmyselne ubližovať a otvorene popierať ich ľudské práva. Takéto návrhy zákonov nemajú miesto vo vyspelej spoločnosti. Namiesto snahy dôstojne preklenúť toto náročné obdobie a pomôcť prekonať rozličné páľčivé problémy ľudí sme konfrontovaní s umelo vytváraným pocitom nepriateľstva a nezmyselného budovania strachu v ľuďoch prostredníctvom transnegativity, homonegativity a predovšetkým hrubého politického zneužívania moci.

Je veľmi dôležité počúvať tých, ktorých sa situácia týka. Svoju situáciu si nevybrali. Tamara Adrien, významná venezuelská transaktivistka, sa k tomu vyjadrila takto:

„Pevne verím, že nikto na svete nechce byť transrodová osoba. Pre všetkých na svete je to ťažké akceptovať, kto naozaj sme. Ak bojuješ polovicu svojho života sám proti sebe, v druhej časti života bojuješ proti iným ľuďom, ktorí popierajú, kto si. Napádajú ťa za to, čo si a začnú si myslieť, že si nejaké monštrum, že nie si hodný žiadnych práv a že nemáš právo existovať. Odmietanie práv menšín je v histórii konštantné. Tak ako bol v histórii konštantný aj boj za kvalitu ľudských práv.“

Dnes je medzinárodný deň boja proti homonegativite, transnegativite, bifóbii, či intersexnegativite. Vo väčšine vyspelých demokratických krajín je tento deň pripomienkou a oslavou zápasu queer ľudí za dosiahnutie ľudských práv pre všetkých. Slovensko však v tejto oblasti výrazne zaostáva. Podľa posledných výsledkov Eurostatu je v rámci EÚ na jednom z posledných stupienkov rebríčka.

Pýtame sa preto dotknutých poslancov a poslankýň: Odkiaľ pramení vaša istota, že môžete navrhnúť alebo schváliť takýto zákon? Kde sa toľká nenávisť berie?

Pre nás rodičov LGBT+ detí je celá táto situácia nesmierne bolestná a nepochopiteľná. Hľadáme spôsoby, ako osloviť ľudí, aby uvažovali kritickejšie, chceme dosiahnuť, aby sa vžili do pozície toho druhého a premýšľali o tom, aké to je, ak by boli – pre zmenu – ich životy a telá vystavené takému tlaku a násiliu.

Apelujem na Vás všetkých ako jedna z mnohých rodičov - zaujímajte sa o verejné veci, pozrite si návrhy zákonov, sú ľahko dostupné. Zvážte, či je spravodlivá a zmysluplná taká podmienka, ktorá je nesplniteľná a ktorá je ďalším výsmechom všetkých doterajších snáh o zrovnoprávnenie transrodových ľudí.

Dnes sa obraciam na celú verejnosť a podávam tu hlavne správu o bolesti - bolesti, ktorú môžeme utíšiť a vyliečiť, ale len my všetci – spolu.